

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۰ / ۰۳ / ۲۱

سرلوح مرادزی

عبدالله به د ټاکنو پایلې مني، بله لار نه لري

ځيني افغان شنونکي په دې اند دي چې دوستم، محقق، کریم خلیلي، فضل احمد معنوي او د دې ډلې څو نور کسان عبدالله لمسوي چې د ټاکنو د پایلو له منلو انکار ته ادامه ورکوي او د دوی په باور، بنای له دې لارې به د ولسمشر غني په مشرۍ دولت ساز ټیم چې ټاکنې یې گټلي، ارباسي چې له اساسي قانون او د ټاکنو له اصولو او قوانینو وراخوا د ۲۰۱۴ کال د ټاکنو په شان دوه سره حکومت چې نوم به یې د «ملي یووالي حکومت» پر ځای «ټولشموله دولت» او په پلي کولو کې به یې خلیلزاد د جان کیري رول لوبوي، ومنی.

ځيني نور افغان څېړونکي وایي ایران او ماسکو، عبدالله عبدالله، د موازي حکومت اعلان او د هغه لپاره د لوري مراسمو ته هڅولی او په دې اړه کابل کې د دغه هېوادو په سفارتونو کې د دې ډلې د لیدو کتو او ځيني مستنده اړیکو خبره کوي.

د عبدالله د لوري په مراسمو کې په کابل، د ایران د سفارت د دیپلوماتانو گډون او د ولسمشر غني د لوري مراسمو کې چې هلته د دیرشو هېوادو سفیرانو، دیپلوماتانو او استازو گډون درلود، د روسي او ایران د سفیرانو نه گډون هم، د یادې ادعا پخلی کوي.

څو ورځې مخکې په کابل د روسیې د ولسمشر پوتین ځانگړی استازی څمیر کابلوف ویلي ول چې ماسکو په کابل کې د دواړو نویو دولتونو سره هممهال عادي اړیکې غواړي!

همدارنگه ویل کیري پخواني ولسمشر حامد کرزي، ډاکټر سپنتا او ضرار احمد مقبل، په کابل د روسیې او ایران سفارت ته لیرلي چې د دغو هېوادو له چارواکو د عبدالله عبدالله د موازي حکومت لپاره مالي مرسته وغواړي.

خو د یادو لاملونو تر څنګ، خپله د عبدالله او د هغې د ډلې سیکټاریستي شالید او د خراسان خوبونه هم عبدالله هڅوي چې د ټاکنو په وړاندې ودریږي او که اوس ونه شي کولای خپل خوبونه پلي کړي، راتلونکي کې د هغو د پلټنې لپاره له واکه بیخي لاس په سر نه شي.

د عبدالرب رسول سیاف ویاند ترشتوال وایي چې حامد کرزی او سیاف بیا د عبدالله عبدالله خوا ته ورغلي چې د ده په وینا افغانان په یو «ټولشموله حکومت» راضي کړي. خو افغانان پوهیږي هغه ټولشموله حکومت چې سیاف، حامد کرزی او عبدالله یې غواړي، هغه د ټاکنو له بهیر او پایلو نه رامنځته کیري، برعکس هغه به د همدغه کسانو د شخصي تمایلاتو او ملي ضد غوښتنو پر بنسټ جوړیږي!

عبدالله چې وروستیو کې یې د خپل «ټولشموله دولت» غوښتنې په (۷) مادو کې بیان کړي، هلته یې دغه غوښتنو کې د هېواد اساسي قانون او د ټاکنو قوانین له یو مخې په بډه وهلي او بیرته یې په ۹۰ کلونو کې د برهان الدین رباني د واکمنۍ پشان د ځنګل قانون ته پنا وړي. عبدالله چې ټاکنې یې بایللي، دغه مادو کې په حکومت کې د ۶۰٪ برخې ادعا کوی. په خپل غوښت او زړه جمهوري ریاست ته ۴۰٪ برخه ورکوي او د اساسي قانون سره په بیا ټکر غواړي موازي حکومت د مر

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خبر و لولی

شوي اجرائیه ریاست پرځای کښینوي. حامد کرزی او سیاف هم د دې لپاره ورغلي چې د غلو په دغه ویش کې یې ونډې خوندي پاتې شي.

ترشوال همدارنگه زیاتوي «آجنډایی که بتواند سلامت افغانستان را تضمین کند و یک حکومت فراگیر، همه شمول و دربرگیرنده به وجود بیاید و همه اطراف و سیاسیون دخیل در افغانستان خود را در آیینہ حکومت ببینند، روی اصول این موضوعات بحث‌های لازم صورت گرفته است.»

د ټاکنو اصول دا دی کوم ټیم چې ټاکنې وگټي، هغه به حکومت جوړوي او بایلونکي ټیم به قانوني اپوزیسیون ته ځي. ټاکنو کې ټیمونه د خپلو تگلارو او کړنلارو له مخې سیالي کوي، سخته او ناشوني ده چې د بېلا بېلو تگلارو او کړنلارو دوه ټیمونه دې په یوه حکومت کې گډ او گټور کار وکړای شي.

دولت ساز ټیم د اساسي قانون له مخې ریاستي نظام او مرکزي پیاوړی حکومت غواړي، خو د عبدالله ټیم د اساسي قانون په خلاف پارلماني نظام، د لومړي وزیر پست او د واک پاشلی نظام غواړي. ایا د دوه بېلا بېلي تگلارو دا ټیمونه په گډ حکومت کې کار کولای شي؟ نه هیڅکله نه!

د تېرو پنځو کلونو تجربو هم وښوده چې هلته د ټاکنو د بهیر او پایلو خلاف د ملي یووالي جوړ شوي حکومت، د جوړونکي کار پرځای د کار مخې ته یو لوی سرخوړی وو. د ۱۳۹۸ کال ټاکنې هم د دې لپاره وشوي چې هغه ناکامه تجربه بیا تکرار نه شي.

بلخوا حتمي او گټوره نه ده چې بېلا بېلي ډلې چې جلا جلا تگلارې لري او یا ځینې هیڅ تگلار نه لري په یوه حکومت کې راغونډې شي او په درواغو او د ولسونو د تېر بیستلو لپاره دې د ټولشموله او فراگیر حکومت نوم پر ځان کیردي. داسې گډوله او نامتجانس حکومت هېواد ته د گټې پرځای توان رسوي او د مرکزي او قانوني حکومت مخې ته د خنډ په موخه رامنځته کیري.

امریکا به چې اوس یې خلیلزاد استازولي کوي، په تېرو پنځو کلونو کې د جان کیري د دوه سري حکومت ناورتوب لېږلي وي. ځکه نه بنای خلیلزاد د ولسمشر اشرف غني د انتخابي حکومت په وړاندې د جان کیري د دوه سره حکومت د بیا تکرار دنده په غاړه واخلي.

د خلیلزاد په گډون هغوی چې د منځگرتوب دعوه کوي باید د اساسي قانون او د هېواد د نورو قوانینو په چوکاټ کې خپلې هڅې ترسره کړي. لومړی خو د ټاکنو د پایلو په وړاندې منځگرتوب هیڅ مانا نه لري. ټاکنې خپله د قانوني حکومت د رامنځته کېدا او په دې اړه د شخړو او لانجو د هواری په موخه په لار اچول کیري. خو که د عبدالله د سرتمبگۍ او «نه منم» څخه د راولاړې لانجې په حل کې غواړي عبدالله سره مرسته وکړي، دا مرسته باید د اساسي قانون او د ټاکنو د قوانینو سره په ټکر کې نه وي او بلخوا د افغانانو اچول شویو وټونو ته باید په درناوی ولاړه وي.

عبدالله عبدالله ته باید د شف شف پر ځای په څرگنده (نه) وویل شي، که هغه غواړي سیاست ته ادامه ورکړي چې د ډېرو په گمان یې نوره دا دنده هم پایته رسېدلې، کولای شي اپوزیسیون ته ولاړ شي او بل ځل بیا خپل چانس وازمایي!

پای